Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
C. Keune
c.keune@nijmegen.nl
T 0631144199

Ons kenmerk
D240858771

Aan Seniorenraad Nijmegen

Datum 15 oktober 2024
Onderwerp Beantwoording advies Woonzorgvisie en uitvoeringsagenda

Geachte leden van de Seniorenraad,

Hartelijk dank voor uw gedegen en tijdige advies over de concept Nijmeegse woonzorgvisie 2025 – 2030. We zijn verheugd met uw positieve reactie op de Woonzorgvisie en op de combinatie van de visie met een uitvoeringsagenda. U kunt zich vinden in de meeste ambities en acties. U bent ingenomen met het feit dat de Woonzorgvisie aansluit bij andere beleidsterreinen en dat dit expliciet aan de orde komt. Ook ziet u een hechtere koppeling van sociaal en fysiek domein als een positieve ontwikkeling.

U bent positief over de Handreiking Wonen en Zorg. U onderschrijft de ambitie voor een passend voorzieningenniveau in alle wijken én een omgeving die bewegen, ontmoeten en sociaal actief zijn stimuleert en faciliteert. Het belang van een toegankelijke openbare ruimte onderstreept u. U constateert daarnaast dat uw advies bij de woonagenda over doorstroming voor een groot deel is overgenomen.

Opbouw beantwoording van uw adviezen
In deze brief beantwoorden uw adviezen. Hierbij hanteren we de volgende opbouw:

A. Uw belangrijkste zorg: gelijke toegang ongeacht sociaaleconomische achtergrond of woonomgeving
B. Uw belangrijkste aanvulling: welzijn
C. Woonzorgvisie
D. Uitvoeringsagenda

A. Uw belangrijkste zorg: gelijke toegang ongeacht sociaaleconomische achtergrond of woonomgeving

Uw belangrijkste zorg is dat er voldoende aandacht besteed wordt aan het garanderen van gelijke toegang tot wonen, zorg en ondersteuning voor alle ouderen in Nijmegen ongeacht hun sociaaleconomische achtergrond of woonomgeving.

Onze beantwoording van uw advies
In de visie hebben we oog voor alle ouderen in Nijmegen, ongeacht hun sociaaleconomische achtergrond of woonomgeving. Zo zijn senioren met en zonder zorgvraag een aparte doelgroep. Bij de bouwopgave wonen en zorg 2022 – 2030 (tabel 2, pagina 7) staat een overzicht van het segment van de opgave (sociale huur – betaalbare en vrije sector) en het type woonruimte:

- Levensloopgeschikt
- Geclusterd nieuwbouw
- Zorggeschikt
- Rolstoelgeschikt.

<u>Programmeren Wonen en Zorg</u>
U adviseert om bij het programmeren van de woonruimte opgave Wonen en zorg in de keuze en uitwerking van locaties sociaaleconomische en demografische aspecten van wijken mee te nemen (advies 18).
Onze beantwoording van uw advies
Bij de programmering van de woonzorgopgave nemen we de door u genoemde aspecten inderdaad op hoofdlijnen mee in de keuze en uitwerking van locaties.

<u>Informatievoorziening</u>
U adviseert om de informatievoorziening voor laaggeletterde senioren en/of bewoners met een andere culturele achtergrond te verbeteren (advies 20).
Onze beantwoording van uw advies
Dit advies nemen we van u over als extra aandachtspunt in de uitvoeringsagenda bij actie 9.

B. Uw belangrijkste aanvulling: welzijn

Uw belangrijkste aanvulling gaat met name in op het stimuleren van draagkracht en cohesie in buurten en de belangrijke rol die de welzijnssector daarbij kan geven. U betreurt het dat in de visie het gehele gebied van welzijn en de invulling daarvan geen onderdeel is. U verzoekt om een onderdeel specifiek gewijd aan welzijn aan de visie en uitvoeringsagenda toe te voegen (advies 1).

Onze beantwoording van uw advies
Hoewel we het grote belang van Welzijn onderschrijven om prettig en langdurig in de wijk te wonen, focust de woonzorgvisie bewust op de pijlers Wonen en Zorg. In de visie verwijzen we daarom naar de opgave ‘Sturen op een sterke sociale basis in Nijmegen’. Hieronder geven we een toelichting op deze opgave, die zeker het gebied van welzijn betreft. Wel is in de woonzorgvisie het uitgangspunt opgenomen, zie hoofdstuk 3, dat we indien nodig met professionele inzet vanuit welzijn indien nodig de vorming van sociale netwerken ondersteunen. Hieronder staat uitgelegd wat we daaronder verstaan. Aanpalende adviezen van u zijn advies 4, 9, 10, 11, 21 en 25

Sturen op een sterke sociale basis in Nijmeegse wijken

Nijmegen wil een inclusieve en veerkrachtige stad blijven. Daarom werken we samen met vele partners aan de meerjarige opgave 'Sturen op een sterke sociale basis in Nijmeegse wijken'. Onze partners daarbij zijn o.a. Bindkracht10, Sterker sociaal werk, GGD Gelderland Zuid, Talis, De Lindenberg, Buurtteams Jeugd & Gezin en Buurtteams Volwassenen. Onder sociale basis verstaan we:
"*Het geheel van informele sociale verbanden (buurten, groepen, verenigingen, netwerken, gezinnen) aangevuld en ondersteund vanuit de lokale overheid, organisaties, diensten en voorzieningen, waar door inwoners de mogelijkheden hebben om te participeren in sociale relaties, op een manier die hun welzijn, capaciteiten en individueel potentieel verbetert*".

Potentie van de sociale basis

Binnen deze opgave is in juni 2024 geconstateerd dat het goed gaat in Nijmegen. Sinds 2002 heeft de leefbaarheid zich in Nijmegen in bijna alle wijken positief ontwikkeld. Nijmegen scoort in 2024 op de Leefbarometer gemiddeld ruim voldoende.

Inzet vanuit de sturing op de sociale basis is gericht op het verder verkleinen van ongelijkheid: we kijken naar verschillen in stadsdelen en waaruit die ontstaan zodat we mee in kunnen zetten waar het harder nodig is. Waar het minder nodig is, kunnen we dingen anders doen of minder doen en publieke middelen gericht inzetten.

Woonzorgvisie: vangnetfunctie bij (ontstaan van) sociale netwerken

We kennen nu al een krappe arbeidsmarkt in de zorgsector en in de toekomst verwachten we verder oplopende personeelstekorten. De ondersteunings- en zorgvraag neemt toe. Alleen met passende ondersteuning en zorg kunnen senioren en aandachtsgroepen (blijven) deelnemen in de Nijmeegse samenleving. Allereest denken we daarbij aan de kleine alledaagse dingen die we voor elkaar doen als partners, kinderen, vrienden en buurten. Aanvullend gaat het om informele zorg zoals mantelzorg, lotgenotencontact en vrijwilligerswerk. Pas daarna is professionele inzet aan de orde.

Vanuit de woonzorgvisie zetten we, in aanvulling op de sociale basis, bij fysieke ontwikkelingen in op een vangnetfunctie voor kwetsbare mensen die geen netwerk hebben. Denk bijvoorbeeld aan nieuwbouw of herontwikkeling met een hoog aandeel aandachtsgroepen. Hierbij hebben we onze partners op het gebied van wonen, zorg en welzijn hard nodig.

Bij woonzorgprojecten maken we aan de voorkant afspraken met partners (zorgpartijen, huisartsen, welzijnsorganisaties, ontwikkelaars en woningbouwcorporaties). Deze gaan o.a. over aansluiting op bestaande netwerken, de noodzaak voor een ontmoetingsruimte en de manier waarop de zorg en ondersteuningsvraag wordt ingevuld. Als een ontmoetingsruimte noodzakelijk is, maken we aan de voorkant afspraken met partners over wie de trekkersrol vervult bij het organiseren van activiteiten in deze ruimte en wie wat financieel bijdraagt.

C. Woonzorgvisie

Hoofdstuk 1 Een stad met hart voor mensen

BOSS (Bewegen Ontmoeten Spelen en Sporten)
In uw advies van 15 juni 2023 'Uitvoeringskader BOSS 2023 – 2030' vraagt u om aandacht voor senioren in de uitvoering daarvan (advies 2).
Onze beantwoording van uw advies
Het vastgestelde BOSS-kader is en blijft voor ons het vertrekpunt.

Focus op zelfstandig wonende senioren
In de woonzorgvisie ligt inderdaad, naast aandachtsgroepen, de focus op zelfstandig wonende senioren vanaf 65 jaar. U adviseert om ook het wonen en de woonomgeving van de groep meest kwetsbare ouderen, wonen in instellingen, te faciliteren (advies 3).
Onze beantwoording van uw advies
De instellingen waar deze senioren wonen zijn onderdeel van de wijken en stadsdelen van Nijmegen. Ook daar hebben we vanzelfsprekend vanuit de omgevingsvisie oog voor de woonomgeving. Deze instelling bieden wonen en zorg vanuit de Wet Langdurige Zorg (Wlz). Hierbij zijn zorgpartijen primair aan zet en hebben we als gemeente een zeer beperkte rol. Daarom nemen we uw advies niet over. Wel werken we in het kader van de woonzorgvisie en de uitvoeringsagenda nauw met deze zorgpartijen samen.

Thuiswonende senioren met dementie
U geeft aan dat de visie te summier is over de gevolgen van de toename van het aantal dementerende ouderen die in de toekomst nog in een thuissituatie zal wonen. U adviseert:

- Zorg voor dementievriendelijke wijken met woonzorgcirkels en heb aandacht voor sociale cohesie en draagkracht van wijken (advies 4)
- Onderzoek de mogelijkheden voor collectieve zelfstandige woonvormen voor (dementerende) ouderen (advies 5).

Onze beantwoording op uw adviezen
Advies 4: Hiervoor verwijzen we naar de eerdere algemene beantwoording over welzijn. Aanvullend hierop kunnen we u melden dat de gemeente Nijmegen dit najaar samen met Alzheimer Nijmegen een dementiescan in het kader van 'Dementievriendelijke gemeente' uitvoert. De partners van het netwerk Gezond Ouder Worden (Doelgroeppanel netwerk 100, GGD Gelderland Zuid, Sportontwikkeling, Sterker Ouderenwerk, Bindkracht 10, ZZG Zorggroep, NEO Huisartsenzorg en gemeente Nijmegen) hebben gezamenlijk bepaald dat ze m.i.v. 2025 minimaal één actie per jaar uitvoeren.

Advies 5: In onze visie en uitvoeringsagenda staat dat we woonzorgconcepten en woonzorginitiatieven stimuleren. Dit kunnen ook de door u genoemde collectieve zelfstandige woonvormen voor (dementerende) ouderen zijn. We voegen dit voorbeeld toe aan de opsomming in de visie bij onderdeel 2.2.

In de uitvoeringsagenda staat bij 1.2 meer concreet wat we onder stimuleren verstaan: "*Er is een laagdrempelig gemeentelijk informatiepunt waar inwoners met woonzorgvragen worden geholpen. We willen de vindbaarheid en duidelijkheid over de regels voor initiatieven op het gebied van wonen en zorg verbeteren. Daarom verbeteren we de informatievoorziening op de website van de gemeente voor dit onderwerp*".

Dit betekent dat we als gemeente niet zelf de mogelijkheden voor de door u genoemde woonvormen gaan onderzoeken, maar een initiatief hiervoor van anderen op de zonet vermelde wijze zullen stimuleren.

Hoofdstuk 2 Senioren en aandachtsgroepen verdienen passende woonruimte

<u>Nieuwbouw voor senioren</u>
Ten aanzien van nieuwbouw adviseert u:

- Heb aandacht voor de gewenste grootte en kwaliteit voor senioren: senioren opteren voor driekamerwoningen met een minimaal woonoppervlakte van 60 m2 (advies 6)
- Zet voor gewenste bewegingen op de woningmarkt scherp in op gewenste producten en woonmilieus voor senioren (advies 7)
- Onderzoek en monitor de doorstromingseffecten van recente nieuwbouw (advies 8).

Onze beantwoording van uw adviezen
Advies 6 en 7: Passende woonruimte is voor senioren belangrijk. Het gaat dan om de kwaliteit van de woonruimte (denk bijvoorbeeld aan grootte en levensloopgeschiktheid) als over de prijs van de woonruimte (bijvoorbeeld sociale huur, middel dure huur, koop). Het is van belang dat we in nieuwbouwprojecten voor senioren de juiste woningen toevoegen, we de bestaande woningvoorraad levensloopgeschikter maken en dan bemiddelen om optimaal te benutten. Vanuit wonen en zorg streven we naar een gevarieerd aanbod in zowel bestaande voorraad en nieuwbouw, verspreid over de stad.

Advies 8: In de inleiding van de uitvoeringsagenda staat dat we rapporteren middels een raadsinformatiebrief over de volgende onderwerpen:

- Ontwikkelingen met wonen en zorg woonruimten (plannen en realisatie)
- Ontwikkelingen ten aanzien van woonopgave van aandachtsgroepen & Senioren
- Ontwikkelingen binnen de bestaande voorraad
- Ontwikkelingen rondom informatie en communicatie over wonen en zorg
- Ontwikkelingen rondom lokale en regionale samenwerking.

Het gaan om rapportages op hoofdlijnen. Uw specifieke advies over onderzoek en monitor van de doorstroomeffecten van recente nieuwbouw maakt daar geen onderdeel van uit omdat wij dat niet kunnen monitoren.

Hoofstuk 3 Senioren en aandachtsgroepen verdienen passende ondersteuning en zorg
Voor beantwoording van uw adviezen 9, 10 en 11 verwijzen we naar de eerdere beantwoording van uw belangrijkste aanvulling: welzijn

Hoofdstuk 4 Hoe sluit dit aan bij andere beleidsterreinen?
U adviseert toe te werken naar een integraal Handboek voor de openbare ruimte (advies 12).
Onze beantwoording van uw advies
Vanuit de woonzorgvisie gaan we niet met uw advies aan de slag. Wel zullen we uw advies doorgeven aan de projectleider van de Nijmeegse omgevingsvisie.

D. Uitvoeringsagenda

1 Senioren en aandachtsgroepen verdienen passende woonruimte

<u>Vrije toewijzingsruimte als vangnet</u>
U adviseert om te zorgen voor vrije toewijzingsruimte om een vangnet voor huisvesting te realiseren (advies 13).
Onze beantwoording van uw advies
In de uitvoeringsagenda staat dat we bij meerjarige prestatieafspraken met corporaties en huurdervereningingen tot concrete afspraken komen over het inzetten van vrije toewijzingsruimte voor mensen met een hoger inkomen in bepaalde buurten.

<u>Prioritering als de wet Versterking Regie Volkshuisvesting van kracht is</u>
Uw advies is om de Seniorenraad te laten meedenken in de prioritering als de wet versterking Regie Volkshuisvesting van kracht is (advies 14).
Onze beantwoording van uw advies
In de uitvoeringagenda staat dat we bij meerjarige prestatieafspraken met corporaties en huurdersverenigingen concrete afspraken maken over de werkwijze en samenwerking rondom urgentie en bemiddeling van aandachtsgroepen (in lijn met regionale afsprakenkader en de wet Versterking Regie Volkshuisvesting). Aangezien hierbij aandachtsgroepen centraal staan, gaan we uw raad niet vragen om mee te denken in de prioritering.

<u>Middenhuur (appartementen) in Huisvestingsverordening</u>
U herhaalt uw advies om middenhuur (appartementen) op te nemen in Huisvestingsverordening, zodat in geval van schaarste hier zorgvuldig mee kan worden omgesprongen.
Onze beantwoording van uw advies
Op dit moment is het geen onderwerp van gesprek om middenhuur appartementen in de huisvestingsverordening op te nemen. Er is onvoldoende urgentie om dit nu te doen. Wellicht dat we hier in de toekomst anders tegenaan kijken en dan dit onderwerp verder onderzoeken.

Handreiking Wonen en zorg

U bent positief over de handreiking Wonen en Zorg bij nieuwbouwprojecten. De Seniorenraad kan en wil daar graag over meedenken. U adviseert om uitgangspunten voor de openbare ruimte daarin mee te nemen (advies 16).

Onze beantwoording van uw advies

Uitgangspunten voor de openbare ruimte zitten niet in de Handreiking Wonen en Zorg. Sturing en bepaling van de toegankelijke openbare ruimte vindt o.a. plaats via de (gebiedsuitwerkingen) Omgevingsvisie en BOSS-kader. Als de handreiking Wonen en zorg is opgesteld delen we deze ter informatie met u.

2 Senioren en aandachtsgroepen verdienen passende ondersteuning en zorg

Bewustwordingscampagnes

U adviseert om bij bewustwordingscampagnes in te steken op het belang van het verstevigen van het eigen netwerk, zingeving, het verrichten van vrijwilligerswerk en de mogelijkheid om de eigen woning aan te passen (advies 19).

Onze beantwoording van uw advies

Wij nemen uw advies over bij de bewustwordingscampagnes. Naast de door u genoemde onderwerpen komen hierbij nog andere onderwerpen aan bod, zoals mantelzorg – wonen en tijdig nadenken over een eventuele verhuizing.

Toekomstbestendig Wonen Lening van de gemeente om woningen op tijd aan te passen

U adviseert om een Toekomstbestendig Wonen Lening van de gemeente te faciliteren om woningen op tijd aan te passen (advies 22).

Onze beantwoording van uw advies

De gemeente Nijmegen kent de Toekomstbestendige Wonen Lening https://www.nijmegen.nl/diensten/bouwen-en-wonen/toekomstbestendig-wonen-lening/ voor eigenaren van een bestaande woning of gebouw in Nijmegen.

Het is "*een lening tegen een aantrekkelijke rente voor de volgende maatregelen voor uw huis:*

- *Duurzamer maken*
- *Levensloopbestendig maken: aanpassingen waarmee u in uw huis kunt blijven wonen als u ouder wordt*
- *Verwijderen van asbest dak*
- *Sloop- en herstelwerkzaamheden (laten) uitvoeren*".

Een van de voorwaarden is altijd dat een huiseigenaar minimaal 1 energiemaatregel neemt. Als aan deze voorwaarde, en enkele aanvullende voorwaarden, voldaan wordt kan de lening dus nu al aangevraagd worden voor het levensloopbestendig maken van een huis.

Nijmeegse initiatieven voor kleinschalige woonvormen in een instelling

U adviseert om ook in Nijmegen initiatieven te faciliteren als alternatief voor kleinschalige woonvormen in een instelling. Waaronder het regelen van budgetten hiervoor (advies 23).

Onze beantwoording van uw advies
Het wonen in een intramurale instelling valt niet binnen de reikwijdte van de woonzorgvisie. Daarom faciliteren we deze woonvormen ook niet.

<u>Programmagroep – evaluatie</u>
U adviseert de eerste evaluatie (voortgang, knelpunten etc./gerealiseerde punten, nieuwe prioriteiten, planning) na 1 jaar te houden, zodat tijdig bijgestuurd kan worden (advies 24).
Onze beantwoording van uw advies
Wij nemen uw advies over.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift	H.M.F. Bruls
gemeentesecretaris	burgemeester